

TÜRKMENİSTAN

3 AYLIK DIŞ TEMSİLCİLİK RAPORU

Raporlama Dönemi: 2025 Yılı 4. Çeyreği

Hazırlayan: Aşkabat Ticaret Müşavirliği

1- TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Türkmenistan	2022**	2023**	2024**	2025**
GSYİH (Cari Fiyatlar -Milyar \$)	56,6	62,8	68,6	71,9
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	3	4,5	3	2,3
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar Bin \$)	9,4	9,8	10,2	10,4
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	11.2	-1.6	4.6	6,8
Dış Ticaret Dengesi (Milyar \$)*	7,3	5,5	4,4	2,8
İhracat (Milyar \$)*	14,7	13,1	12,1	11,2
İthalat (Milyar \$)*	7,4	7,6	7,7	8.4

Kaynak: IMF, *TKM Maliye Bakanlığı-Devlet Dış Ekonomik İşler Bankası, **IMF Tahmini

GENEL EKONOMİK GELİŞMELER

Türkmenistan'ın 2026 Yılı Devlet Bütçesi Onaylandı: Türkmenistan'ın 2026 yılı devlet bütçesi, toplam 131 milyar 845,1 milyon manat gelir ve gider dengesiyle kabul edildi. Tarafsız Türkmenistan gazetesinin haberine göre, birinci kademe bütçe 36,5 milyar manat olarak belirlendi.

Merkezi bütçe, birinci düzey bütçe dahil olmak üzere 119 milyar 703,3 milyon manat olarak onaylandı. Bölgesel bütçe dengesini sağlamak amacıyla merkezi bütçeden 3 milyar 379,2 milyon manat aktarılacak. Bu kapsamda en yüksek pay Daşoguz vilayeti, Lebap vilayeti ve Arkadağ şehrine ayrıldı.

Toplam 15 milyar 521 milyon manat tutarındaki yerel bütçelerde en büyük pay Lebap, Mary ve Daşoguz vilayetlerine verilirken, Aşkabat'ın bütçesi 2 milyar 742,8 milyon manat olarak belirlendi.

Bütçede ücretler, emekli maaşları, sosyal yardımlar ve ödenekler koruma altına alınmış harcama kalemleri arasında yer aldı. Olası bütçe açığının ise devlet borçlanması ve mevcut bütçe bakiyeleri ile finanse edilmesi öngörülüyor.

Bütçeye ek gelirlerin, öncelikle banka kredilerinin geri ödenmesi ve sürdürülebilir sosyo-ekonomik kalkınmanın desteklenmesi amacıyla kullanılacağı bildirildi.

Türkmenistan'ın devlet bütçelerinin beş yıllık (2022-2026) büyüme seyri:

Genel Devlet Bütçe

Kategori	2022	2023	2024	2025	2026
Devlet Bütçesi Toplamı (milyon manat)	85.619,2	95.117,7	102.313,5	123.798,1	131.845,1
Devlet Bütçesi Toplamı (Milyar ABD Doları)	24,46	27,17	29,23	35,37	37,67
Önceki yıla göre büyüme (%)	–	11,1	7,6	21,0	6,5

Merkezi Bütçe

Kategori	2022	2023	2024	2025	2026
Merkezi Bütçe (milyon manat)	77.421,5	85.378,7	91.544,7	111.987,6	119.703,3
Merkezi Bütçe (milyar ABD doları)	22,12	24,39	26,15	31,99	34,20
Önceki yıla göre büyüme (%)	–	10,3	7,2	22,3	6,9

3 Aylık Dış Temsilcilik Raporu 2025 Yılı 4. Çeyreği

Yerel Bütçelerin Toplamı

Kategori	2022	2023	2024	2025	2026
Toplam Yerel Bütçeler (milyon manat)	11.299	12.393	13.755	15.307	15.521
Toplam Yerel Bütçeler (milyar ABD doları)	3,23	3,54	3,93	4,37	4,43
Önceki yıla göre büyüme (%)	–	9,7	11,0	11,3	1,4

Genel Büyüme

- 2022-2026 Toplam Büyüme: Devlet bütçesi manat cinsinden %54 oranında arttı (85,6 milyardan 131,8 milyar manata).
- En Büyük Yıllık Büyüme: 2025 yılı, %21 ile en yüksek yıllık artışı kaydetti.
- ABD Doları cinsinden: 2022'deki 24,46 milyar dolardan 2026'da 37,67 milyar dolara yükseliş, %54'lük bir artışı temsil etmektedir.

Bölgesel Durum

- Daşoguz ve Lebap illeri, üç vergi türünün tamamından sürekli olarak %100 pay alıyor ve merkezi bütçeden önemli miktarda ödenek alıyor; bu da daha fazla mali desteğe ihtiyaç duyduklarını gösteriyor.
- Balkan Bölgesi, vergi gelirlerinin elde tutulmasında en çarpıcı artışı göstererek, %7-8'den (2022-2023) %25-33'e (2024-2025) yükseldi; bu durum muhtemelen artan ekonomik aktiviteyi yansıtıyor.
- Aşkabat şehrinde vergi kesintisi oranları değişkendir ve farklı yıllarda %1,4 ile %6 arasında değişmektedir.
- Yeni kurulan Arkadağ Şehri , KDV ve gelir vergisinin %100'ünü almaktadır.

Bütçe Yapısı

- Merkezi bütçe, tüm yıllar boyunca toplam devlet bütçesinin yaklaşık %90'ını temsil etmektedir.
- Yerel bütçeler istikrarlı bir şekilde büyüdü ancak toplam bütçenin yaklaşık %11-12'sini oluşturmaya devam ediyor.
- Hem eyalet hem de merkezi bütçelerdeki birinci düzey bütçeler, temel idari/operasyonel maliyetleri temsil ediyor gibi görünüyor.

Bütçe Uygulaması

- Mevcut verilerin bulunduğu üç yılın tamamında (2022-2024) bütçe fazlası görülmektedir.
- 2022 en büyük bütçe fazlasına sahipti: 6,7 milyar manat.
- Hükümet sürekli olarak başlangıçta bütçelenenden daha fazla gelir elde ediyor.

Koruma Altındaki Gider Kategorileri

- Ücretler
- Emeklilik maaşları
- Devlet yardımları
- Öğrenci ödenekleri

Türkmenistan ve Rusya Arasındaki Ticaret Hacmi 1,2 Milyar Doları Aştı: Rusya Federasyonu Başbakan Yardımcısı Dmitry Grigorenko başkanlığındaki bir heyet, ekonominin dijitalleştirilmesi ve ticaret ile ekonomik işbirliğinin genişletilmesi konularını görüşmek üzere 15.10.2025 tarihinde Türkmenistan'a ziyaret etti. Üç günlük ziyaret sırasında Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı M. Çakyev ve Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı N. Atagulyev ile görüşmeler yapıldı. Taraflar, devlet hizmetleri için ortak bilişim platformlarının oluşturulması ve bilgi güvenliği konularını ele aldılar. Rus şirketlerinin veri merkezlerinin inşasına ve ülkenin uzak bölgelerinde geniş bant internet erişiminin geliştirilmesine katılım olanakları görüşüldü.

Ziyaret sonucunda Dijital Dönüşüm Mutabakat Protokolü imzalandı ve Rusya Dijital Kalkınma Bakanlığı ile Türkmenistan İletişim Bakanlığı arasında deneyim alışverişi planlandı. İki ülke arasındaki ticaret hacminin 2025 yılının ilk yarısında 1,2 milyar doları aşması öngörülmüyor. Rus uydu iletişimi için doğrudan ekipman tedariki ve telekomünikasyon alanında ortak araştırma projeleri planlandı.

Dijital sektörde ortak projelerin hayata geçirilmesi konusunda da anlaşmaya varıldı. Bu durum, Rus bilişim şirketleri için Türkmenistan pazarında yeni fırsatlar yaratıyor.

Türkmenistan-Özbekistan Ticareti: Özbekistan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Komitesi verilerine göre, Türkmenistan ile Özbekistan arasındaki ticaret hacmi Ocak-Kasım 2025 döneminde 1,064 milyar ABD dolarına ulaşarak 1 milyar dolar eşiğini aştı.

Bu dönemde Özbekistan'ın Türkmenistan'dan yaptığı ithalat 926,2 milyon dolar, Türkmenistan'a gerçekleştirdiği ihracat ise 137,8 milyon dolar olarak kaydedildi. Böylece ticaret dengesi belirgin şekilde Türkmenistan lehine gerçekleşti.

Aynı dönemde Özbekistan'ın toplam dış ticaret hacmi 72,8 milyar dolar olurken, bu rakam geçen yılın aynı dönemine göre 13,018 milyar dolar ve %21,8 artışa işaret etti. İki ülke arasındaki ticaret hacmi Ocak-Ekim 2025'te 876,8 milyon dolar seviyesindeydi; Kasım ayı verileriyle birlikte ticaret hacmi 1 milyar dolar sınırını aşmış oldu.

Türkmenistan-Çin Ticareti: Çin Gümrük Genel İdaresi verilerine göre, Türkmenistan ile Çin arasındaki ticaret hacmi Ocak-Kasım 2025 döneminde 9,164 milyar ABD dolarına ulaştı. Yalnızca Kasım 2025 ayındaki ikili ticaret hacmi 821,2 milyon dolar olarak kaydedildi.

Söz konusu dönemde ticaret hacminin büyük bölümünü Türkmenistan'ın ihracatı oluşturdu. Türkmenistan'ın Çin'e ihracatı 7,72 milyar dolar, Çin'den ithalatı ise 1,445 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Böylece ticaret dengesi belirgin şekilde Türkmenistan lehine oluştu.

Türkmenistan'ın Çin'e ihracatında boru hatlarıyla taşınan doğal gaz ana kalem olmaya devam ederken, Çin ülkenin en büyük ticaret ortaklarından biri konumunu sürdürdü.

Türkmenistan-Kazakistan Ticaret: Türkmenistan ile Kazakistan arasındaki ikili ticaret, 2025 yılının Ocak–Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %5,4 artarak 363,6 milyon dolara ulaştı. Bu dönemde Kazakistan’ın ihracatı 221,7 milyon dolar, Türkmenistan’ın ithalatı ise 141,9 milyon dolar olarak gerçekleşti. Türkmenistan’ın başlıca ihracat kalemlerini doğalgaz, tarım ürünleri ve temel kimyasallar oluşturdu. Resmi istatistiklere göre, iki ülke arasındaki ticaret hacmi 2024 yılında 555,7 milyon doları bulmuştur. Kazakistan’ın Türkmenistan ekonomisine yaptığı 120 milyon doları aşan yatırımları ile Kazakistan’da faaliyet gösteren yaklaşık 140 Türkmen sermayeli şirket iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilere önemli katkı sağlamaktadır.

Çin’in Orta Asya’daki Yatırımlarında Türkmenistan’ın Payı: Avrasya Kalkınma Bankası’nın “Çin ve Avrasya Bölgesi: Yatırım Akışlarının Analizi” başlıklı raporuna göre, Çin’in Orta Asya’ya yaptığı doğrudan yatırımlar son 10 yılda iki katına çıktı. Çin’in bölgeye yönelik doğrudan yatırım stoku 2016’da 19,6 milyar dolar iken, 2025 ortalarında 35,9 milyar dolara ulaştı. Bu yatırımların ülkelere dağılımında Kazakistan %32 ile ilk sırada yer alırken, Özbekistan %30, Türkmenistan %27, Tacikistan %6 ve Kırgızistan %5 pay aldı. Böylece Türkmenistan, Çin’in Orta Asya’daki doğrudan yatırımlarından en yüksek pay alan üçüncü ülke konumuna geldi.

Rapora göre, Çin’in Türkmenistan’daki doğrudan yatırımları 2025 ortası itibarıyla 9,5 milyar dolara yükseldi. Bu yatırımların büyük bölümünün enerji sektörü, özellikle doğal gaz ve enerji altyapı projeleri oluşturuyor.

Türkmenistan–BAE Ticareti: 28 Kasım 2025’te Birleşik Arap Emirlikleri’nin (BAE) 54. Ulusal Günü, Aşgabat’ta BAE Büyükelçisi Ahmed Alhay Alhameli’nin ev sahipliğinde düzenlenen geniş katılımlı bir resepsiyonla kutlandı. Etkinliğe Türkmenistan hükümeti adına Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Raşid Meredov, diplomatik misyon temsilcileri, iş dünyası, medya ve kanaat önderleri katıldı.

Büyükelçi Alhameli konuşmasında, Türkmenistan–BAE ilişkilerinin her alanda tarihi bir ivme yakaladığını vurguladı. İki ülke arasındaki petrol dışı ticaret hacmi 2024’te 1,759 milyar ABD dolarına ulaşarak 2023 yılına göre %75 arttı. BAE, 2025’in ilk 9 ayında Türkmenistan’ın en büyük 3. ticaret ortağı konumuna yükseldi ve önümüzdeki yıllarda ticaret hacmini iki katına çıkarma hedefi dile getirildi.

Enerji iş birliği öne çıkan başlıklardan biri oldu. Bu yılın Mayıs ayında, ADNOC’un yatırım kolu olan XRG ile Türkmenistan’ın devlet şirketleri Khazran ve Turkmennebit arasında (Hazar Denizi’ndeki 1 numaralı blokta) doğalgaz sahalarının geliştirilmesi için bir üretim paylaşım sözleşmesi imzalandı.

Ayrıca XRG, Petronas ve Türkmenistan Devlet Kuruluşu Turkmengaz arasında uzun vadeli bir doğalgaz satış anlaşması imzalandı.

Bu gelişmeler, Çin sonrası Türkmenistan enerji sektörüne yönelik en büyük yabancı yatırımlardan biri olarak değerlendirildi.

Ulaştırma ve lojistik alanında, Eylül 2025’te Etihad Rail ile Türkmenistan Demiryolu Ulaştırma Bakanlığı arasında Mutabakat Zaptı imzalandı. Diplomatik düzeyde ise BAE heyeti, Awaza’da düzenlenen 3. BM Denize Kıyısı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler Konferansı’na katıldı. Ekonomik ilişkiler kapsamında Sharjah Ticaret ve Sanayi Odası öncülüğünde 2. Türkmen–Emirlik İş Forumu düzenlendi.

Eğitim, spor ve diplomasi alanlarında da somut iş birlikleri dikkat çekti. Anwar Gargash Diplomatik Akademisi’nde 7 Türkmen diplomat adayı eğitime alındı, Emirlik–Türkmen Fitness Oyunları üçüncü kez düzenlendi ve Türkmenistan Millî Bisiklet Takımı Abu Dabi Bisiklet Haftası’na üst üste üçüncü kez katılmaya hazırlandı.

Konuşmada BAE'nin küresel ekonomik ve diplomatik performansı da geniş yer buldu. BAE'nin 2024 dış ticaret hacmi 1,424 trilyon dolar, 2025 ortasında ise 470,3 milyar dolar seviyesine ulaştı; ekonomik büyüme %4,8 olarak öngörülüyor. Ülke, ekonomik istikrar endeksinde Arap dünyasında 1., yeni doğrudan yabancı yatırım projelerinde ise küresel ölçekte 2. sırada yer aldı.

Büyükelçi ayrıca yapay zekâ, temiz enerji, iklim diplomasisi, insani yardım ve barış arabuluculuğu alanlarında BAE'nin küresel rolünü vurguladı. Gazze, Sudan, Yemen ve Ukrayna'ya yönelik milyarlarca dolarlık insani yardımlar, esir değişimleri ve barış girişimleri öne çıktı. Yapay zekâda ise 5 GW kapasiteli "Stargate Emirates" projesi ve Afrika için 1 milyar dolarlık AI kalkınma girişimi dikkat çekti.

Sonuç olarak konuşma, Türkmenistan–BAE ilişkilerinin enerji, ticaret, ulaştırma, eğitim ve diplomasi ekseninde stratejik ortaklık düzeyine yükseldiğini, iki ülkenin de bu iş birliğini daha ileri taşımakta kararlı olduğunu ortaya koydu.

Japon Firmalarının Türkmenistan'da Müteahhitlik Yatırımları: Türkmenistan Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov'un Japonya ziyareti kapsamında, Kawasaki Heavy Industries, Toyo Engineering, Mitsubishi Heavy Industries ve Mitsubishi Corporation gibi Japonya'nın önde gelen firmaları, Türkmenistan'da enerji ve petrokimya alanlarında müteahhitlik projeleri üstlenmeye yönelik anlaşmalar imzaladı.

Anlaşmalar, Ahal bölgesindeki gazdan benzin üretim tesisinin teknik bakımının sürdürülmesini, Balkan vilayeti Kiyanlı'daki polimer tesisinin ikinci üretim fazının işletilmesini ve Türkmenbaşı'nda yıllık 1,155 milyon ton kapasiteli üre üretim kompleksinin anahtar teslim inşasını kapsıyor.

Söz konusu projeler, Japon firmalarının ileri mühendislik ve EPC tecrübesiyle Türkmenistan'da yüksek ölçekli sanayi yatırımlarının hayata geçirilmesini, mevcut tesislerin verimliliğinin artırılmasını ve ülkenin sanayi altyapısının güçlendirilmesini hedefliyor.

Kredi Bakiyeleri Arttı: Türkmenistan'da bankaların ulusal para birimi (manat) cinsinden kredi bakiyesi, 1 Kasım 2025 itibarıyla 92,9 milyar manata yükseldi. Bu tutar, 1 Kasım 2024'teki 90,6 milyar manata kıyasla yaklaşık 2,27 milyar manatlık artışa işaret ediyor.

Kredi kompozisyonunda kamu kesiminin payı gerilerken, özel sektör ve bireysel kredilerde belirgin artış yaşandı. Devlet kurumları ve kamu işletmelerine verilen kredilerin bakiyesi, bir yıl içinde 52,3 milyar manattan 45 milyar manata geriledi. Buna karşılık özel sektöre sağlanan krediler 14,1 milyar manattan 17,8 milyar manata yükseldi.

Tüzel kişiliği olmayan girişimciler ve bireylere kullandırılan krediler ise en hızlı artış gösteren kalem oldu. Bu gruba verilen kredilerin bakiyesi 24,2 milyar manattan 30,1 milyar manata çıkarak, bankacılık sisteminde özel ve bireysel finansmanın ağırlığının arttığını ortaya koydu.

Türkiye-Türkmenistan Ekonomik ve Kardeşlik Bağları Güçleniyor: Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Uluslararası Barış ve Güven Forumu'na katılmak üzere yaptığı Aşkabat ziyaretinde, Türkiye ile Türkmenistan arasındaki tarihi, kültürel ve ekonomik bağların güçlenmesine vurgu yaptı. Dönüş yolunda gazetecilere verdiği demeçte, Türkmen halkının liderleri Gurbanguly Berdimuhamedov ve Serdar Berdimuhamedov'a teşekkür ederek, derin ortak tarih ve kültüre dayanan ilişkilerin daha da pekiştirilmesi arzusunu dile getirdi.

Cumhurbaşkanımız, Türkmenistan'ın 30 yıldır sürdürdüğü tarafsızlık politikasını "barış felsefesi" olarak tanımladı ve Türkiye'nin bu bağımsızlığı erken tanımmasının yanı sıra BM'de Türkmenistan'ın daimi tarafsızlık statüsünün savunuculuğunu üstlendiğini hatırlattı. "Türkmenistan'ın tarafsızlık temelli barış inşası vizyonunu desteklemeye devam edeceğiz" dedi.

İki ülke arasındaki ekonomik işbirliğinin güçlenerek devam ettiğini belirten Cumhurbaşkanımız, Türk müteahhitlerinin, Türkmenistan'da bağımsızlık döneminden bu yana yaklaşık 55 milyar dolarlık proje gerçekleştirdiğini, halen devam eden 19 projenin toplam değerinin yaklaşık 10 milyar dolar olduğunu, bu büyüklükle Türkmenistan, Türk müteahhitler için Rusya'dan sonra yurtdışındaki ikinci en büyük pazar konumunda olduğunu, iki ülke arasındaki ticaret hacminin 2024 yılında 2 milyar doları aştığını; bu rakamın 5 milyar dolara çıkarılmasını hedeflediklerini ifade etti.

Cumhurbaşkanımız, Türkmen gençlerinin Türkiye'yi eğitim için ilk tercih etmelerinden memnuniyet duyduğunu belirterek, mezun olanların ülkelerine dönerek kalkınmaya katkı sağlamasının önemine işaret etti. Bu bağlamda, eğitim ve kültürel değişimlerin iki halk arasındaki bağları güçlendirmeye devam edeceği ifade edildi.

Cumhurbaşkanımızın açıklamaları, Türkiye ile Türkmenistan arasındaki kardeşlik ve stratejik iş birliğinin sadece ekonomik değil, aynı zamanda kültürel ve insani boyutlarda da derinleştiğini ortaya koymaktadır. İki ülkenin önümüzdeki dönemde ekonomik büyümeyi hızlandırma ve ticaret hacmini artırma konusunda kararlı olduğu mesajı verilmiştir.

Açılışı Yapılan-Temeli Atılan Projeler: Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov 02.11.2025 tarihinde Balkan Vilayeti'ne bir çalışma ziyareti gerçekleştirdi ve burada Türkmenbaşı-Garabogasov-Kazakistan sınır otoyolunun Türkmenbaşı-Garabogasov bölümünün temel atma töreni ve Esengülü etrap'ta günlük 20 bin metreküp kapasiteli bir içme suyu arıtma tesisi ile Garabogazgöl Körfezi üzerinde bir otoyol köprüsünün açılış törenine katıldı.

Garabogazgöl Körfezi otoyol köprüsü: Açılışı yapılan Türkmenbaşı-Garabogaz-Kazakistan sınır güzergâhı üzerinde yer alan köprü 354 metre uzunluğunda, 21 metre genişliğinde Altkom Limited Şirketi tarafından Türkmen inşaatçılarıyla birlikte inşa edildi. Köprü, Türkmenistan'ı Kazakistan'a bağlayan uluslararası karayolu ağının önemli bir parçası olarak ticaret ve taşımacılığı artıracak.

Esengülü İçme Suyu Arıtma Tesisi: Açılışı yapılan tesis günlük 20 bin metreküp deniz suyu arıtma kapasitesine sahip. Avrupa menşeli modern ekipmanlarla donatılan tesis bölge halkının temiz içme suyuna erişimini sağlayacak.

Türkmenbaşı-Garabogaz-Kazakistan Sınır Otoyolu: Toplam 207 kilometre uzunluğunda, 4 şeritli modern otoyolun Türkmenbaşı-Garabogaz bölümünün temeli atıldı. Yol, 27,5 metre taban genişliğine sahip olacak ve saatte 580 araç, günde 14 bin araç kapasitesiyle hizmet verecek. Proje, Türkmenistan'ın lojistik kapasitesini artırarak Türkmenbaşı Uluslararası Deniz Limanı'nı Orta Asya ve Avrupa'ya bağlayan ana güzergâhlardan biri olacak.

Türkmenistan Sağlık Altyapısını Genişletiyor: Türkmenistan Devlet Başkanı tarafından imzalanan kararnamelerle, ülkenin sağlık altyapısının güçlendirilmesi amacıyla Aşkabat, Tejen ve Daşoğuz'da yeni sağlık tesislerinin inşa edilmesi kararlaştırıldı. Projeler, ileri tıbbi teknolojilerin kullanılması, uzmanlaşmış sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve sağlık sisteminin maddi-teknik kapasitesinin artırılmasını hedefliyor.

Bu kapsamda Aşkabat'ta 500 yataklı multidisipliner hastane, Tejen'de 300 yataklı çok disiplinli hastane ve Daşoğuz'da 400 yataklı Anne-Çocuk Sağlığı Merkezi inşa edilecek. Tüm projelerde inşaatın Ekim 2025'te başlaması, tesislerin ise 2028-2029 döneminde tam kapasiteyle hizmete girmesi planlanıyor.

Aşkabat'ta yapılacak 500 yataklı multidisipliner hastanenin inşası GAP İnşaat tarafından üstlenildi. Projenin, modern hastane mimarisi ve ileri tıbbi altyapı standartlarıyla hayata geçirilmesi öngörülüyor.

Yeni sağlık merkezlerinin devreye alınmasıyla, Türkmenistan’da halk sağlığının korunması, modern tıbbi hizmetlere erişimin artırılması ve sağlık sektörünün uluslararası standartlara uyumunun güçlendirilmesi amaçlanıyor.

ENERJİ

Seydi Petrol Rafinerisi’nde Üretim Artışı: Türkmenistan’da iki ana petrol rafinerisinden biri olan Seydi Petrol Rafinerisinde 2025 yılının ilk on ayında işlenen ham petrol miktarı 450.000 tona ulaştı. Bu rakam, önceki yılın aynı dönemindeki 376.000 ton seviyesine göre 70.000 tonun üzerinde artışa ve yaklaşık %20 büyümeye işaret ediyor.

Üretim kalemlerinde de belirgin artışlar kaydedildi. Dizel yakıt üretimi 103.700 tona çıkarak geçen yıla göre 6.600 ton arttı; son on ayda toplam 97.100 ton dizel ve 20.000 tonun üzerinde bitüm üretildi. Benzin üretimi ilk on ayda 214.000 tona ulaşarak geçen yılki 193.000 ton seviyesine kıyasla yaklaşık %11 artış gösterdi.

Ayrıca sıvılaştırılmış gaz (LPG) üretimi 36.600 tona yükselerek yıllık bazda 6.000 ton artış kaydetti. Rafineride üretilen L-05-62 sınıfı dizel hem iç piyasaya sunulmakta hem de ihraç edilmektedir. Westport Trading Europe Limited tarafından geliştirilen modern teknoloji sayesinde, uluslararası standartlara uygun karayolu bitümü üretimi gerçekleştirilmektedir.

TNGİZ’de Petrol İşleme 4,5 Milyon Tonu Aştı: Türkmenbaşı Petrol Rafineri Kompleksinde (TNGIZT), 2025 raporlama döneminde tesiste işlenen ham petrol miktarı 4 milyon 506 bin tonu aşarak planlananın üzerinde gerçekleşti.

Yıl boyunca rafineride benzin, gazyağı, dizel yakıt, fuel oil, madeni yağlar, petrol bitümü, polipropilen ve sıvılaştırılmış gaz dâhil olmak üzere geniş bir ürün yelpazesinde yüksek üretim sonuçları elde edildi. Üretilen petrol ve petrol ürünlerinin hem iç piyasaya hem de ihracata yönelik satışlarında artış kaydedildi.

Mineral Gübre Üretim Kompleksinin Temel Atma Töreni: Türkmenistan Devlet Başkanı Serdar Berdimuhamedov, 15 Ekim 2025 tarihinde Lebap vilayetinin Türkmenabat şehrinde bulunan S.A. Niyazov Kimya Fabrikası’nda kurulacak mineral gübre üretim kompleksinin temel atma törenine katıldı. Berdimuhamedov, törende yaptığı konuşmada kimya sanayisinin ülke ekonomisindeki stratejik önemine dikkat çekerek, sektörde büyük ölçekli yatırımların ve modern teknolojilere dayalı projelerin hayata geçirildiğini vurguladı.

Yeni kompleksin, Kore Cumhuriyeti’nin Daewoo şirketi tarafından inşa edileceği ve çevre dostu, yenilikçi teknolojilerle donatılacağı belirtildi. Projenin, tarım sektörüne yüksek kaliteli fosforlu gübrelerin kesintisiz teminini sağlayacağı, gıda güvenliğini güçlendireceği ve fosforlu gübre ithalatının azaltılmasına katkı sunacağı ifade edildi.

Kompleksin yıllık 350 bin ton süperfosfat ve 100 bin ton amonyum sülfat üretim kapasitesine sahip olacağı, faaliyete geçmesiyle birlikte kimya sanayisinin üretim kapasitesinin artacağı ve yeni istihdam alanları oluşturulacağı kaydedildi.

Türkmenistan–Afganistan–Pakistan–Hindistan (TAPI) doğalgaz boru hattı projesi: Türkmen halkının Ulusal Lideri Gurbanguli Berdimuhamedov, Serhetabat–Herat doğalgaz boru hattının bir sonraki aşamasının açılış törenine katıldı. Berdimuhamedov, Türkmenistan’ın artan doğalgaz üretimini güvenilir şekilde dış pazarlara ulaştırmaya yönelik projelerin başarıyla sürdürüldüğünü vurguladı.

Konuşmada, Türkmenistan–Afganistan–Pakistan–Hindistan (TAPI) doğalgaz boru hattı projesinin bölgesel iş birliği ve sürdürülebilir kalkınma açısından stratejik öneme sahip olduğu

belirtili. Projenin 214 kilometrelik Türkmen bölümünün tamamlandığı, 153 kilometrelik Serhetabat–Herat hattının yapımının devam ettiği ifade edildi. Hattın hayata geçirilmesiyle Afganistan’da yeni istihdam olanakları yaratılacağı ve ülkeye yıllık 1 milyar dolardan fazla gelir sağlanacağı kaydedildi.

Berdimuhamedov ayrıca, ABD’nin TAPI projesine verdiği desteğe ve Türkmenistan’da faaliyet gösteren Amerikan şirketlerinin katkılarına dikkat çekti. Konuşmada Amerika Birleşik Devletlerinin TAPI doğalgaz boru hattı projesine ilk destek veren ülkelerden biri olduğu, Türkmenistan’ın bağımsızlık yıllarından bu yana ABD ile ilişkilerinin önemli ölçüde geliştiği, günümüzde iş birliğinin karşılıklı ticaret, yatırımlar ve iş çevreleri arasındaki ilişkileri kapsadığı vurgulandı. Bu çerçevede Türkmen-Amerikan İş Konseyi’nin rolüne dikkat çekilirken, Boeing, Case New Holland, John Deere, Caterpillar, General Electric, Sikorsky ve Nicklaus Design gibi önde gelen Amerikan şirketlerinin Türkmenistan’da uzun süredir büyük projeleri başarıyla hayata geçirdiği belirtilerek TAPI projesine danışmanlık hizmeti veren Amerikan Brownstein şirketinin, projenin uygulanmasında sunduğu değerli ve yapıcı katkıların özellikle altı çizildi.

Karbamid (Üre) Üretim Kompleksi Temel Atma Töreni: Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov 02.11.2025 tarihinde yıllık 1 milyon 155 bin ton kapasiteli bir karbamid üretim kompleksinin inşasının temel atma törenine katıldı. Tesiste günde 2 bin ton amonyak, günde 3 bin 500 ton üre gübresi üretilecek. Proje, GAP İnşaat ile Japon Mitsubishi Heavy Industries Ltd. ortaklığında yürütülüyor. Teknoloji sağlayıcıları arasında Topsoe (Danimarka), Saipem (İtalya), ThyssenKrupp (Almanya) yer alıyor. Kompleks, ihracata yönelik üretim yapacak ve 1.000’den fazla kişiye istihdam sağlayacak.

Türkmenistan’ın En Büyük Petrol Rafinerileri Modernize Edilecek: Türkmenistan Bakanlar Kurulu toplantısında, Türkmenbaşı Petrol Rafinerileri Kompleksi ve Seydi Petrol Rafinerisinin teknolojik sistemlerinin modernizasyonu ele alındı. Gelişmiş ekipmanların devreye alınmasıyla üretim verimliliği ve benzin, polipropilen ile yağlama yağlarının kalite ve miktarının artırılması hedefleniyor.

Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov, yıllık yaklaşık 9 milyon ton petrol işleme kapasitesine sahip Türkmenbaşı Rafinerisi’nin modernizasyonunu onayladı. Projenin, enerji sektörünün güçlendirilmesi ve ürünlerin uluslararası rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlaması bekleniyor.

ULAŞTIRMA

Türkmenistan’da Konteyner Taşımacılığı Artıyor: Türkmenistan Demiryolu Ulaştırma Bakanlığı verilerine göre, Ocak–Kasım 2025 döneminde Türkmenistan topraklarından toplam 19 bin konteyner taşındı. Bu rakam, geçen yılın aynı dönemine kıyasla 9.405 konteynerlik artışa işaret ediyor.

Taşımaların dağılımı 9.250 konteyner transit, 5.650 konteyner ihracat ve 4.100 konteyner ithalat şeklinde gerçekleşti. Artışta, Türkmenistan’ın coğrafi konumundan kaynaklanan transit avantajın etkili olduğu belirtildi.

Konteyner taşımacılığındaki büyüme Kuzey–Güney, Lapis Lazuli ve Doğu–Batı uluslararası ulaştırma koridorlarının etkin kullanımıyla ilişkilendiriliyor. Yetkililer, konteyner taşımacılığının yaygınlaştırılmasının ülkenin lojistik kapasitesini artırarak transit, ithalat ve ihracat hacimlerine olumlu katkı sağladığını vurguluyor.

Çin–Avrupa Yük Trenleri Seferleri 120 Bine Yaklaştı: Çin’in Shaanxi eyaletinin başkenti Xi’an’da, “Ortak Gelecek İçin Asya ve Avrupa’yı Birbirine Bağlamak” temasıyla 2. Çin–Avrupa

Demiryolu Ekspresi İşbirliği Forumu düzenlendi. Foruma Çin'in Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu, Ulaştırma Bakanlığı, Gümrük Genel İdaresi, Çin Devlet Demiryolları Grubu ile Shaanxi Eyaleti yönetimi ev sahipliği yaptı. Etkinliğe uzmanlar, girişimciler, hükümet yetkilileri ve uluslararası kuruluş temsilcileri katıldı.

Forumda yapılan açılış konuşmasında Çin Devlet Demiryolları Grubu Limited Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı Guo Zhuxue, Çin-Avrupa yük trenlerinin ulaştığı ölçeğe ilişkin güncel verileri paylaştı. Buna göre, Çin ile Avrupa arasında bugüne kadar yaklaşık 120.000 yük treni seferi gerçekleştirildi ve toplam 12 milyon TEU yük taşındı.

Guo Zhuxue, Çin-Avrupa yük trenlerinin hâlihazırda 26 Avrupa ülkesinde 232 şehir ile 11 Asya ülkesinde 100'den fazla şehir arasında düzenli hizmet verdiğini belirtti. Kuşak ve Yol Girişimi'nin (BRI) simgesel projelerinden biri olan bu hatlar sayesinde Avrasya genelinde geniş kapsamlı ve entegre bir lojistik ağ oluşturulduğu vurgulandı.

Forumda yayımlanan rapora göre, Çin-Avrupa yük trenleriyle taşınan malların toplam değeri 2024 yılı sonu itibarıyla 426,4 milyar ABD dolarına ulaştı. 2013-2024 döneminde taşınan mal değerinin yaklaşık 33 kat arttığı, demiryolu taşımacılığının Çin-Avrupa ticaretindeki payının ise %0,4'ten %8,5'e yükseldiği ifade edildi. Forum kapsamında ayrıca güvenli ve verimli ulaşım, çeşitlendirilmiş koridorlar ve yenilikçi, entegre lojistik çözümler başlıklı üç paralel oturum gerçekleştirildi.

Türkmenistan Demiryolu Ulaştırma Bakanı Mammet Akmammedov genel oturum konuşmasında, Türkmenistan'ın Orta Asya'yı küresel lojistik ağına entegre etmeyi hedefleyen ulaşım ve lojistik stratejisi vurgulandı. Bakan, ulaştırma sektörünün köklü biçimde modernize edildiğini ifade etti.

Türkmenistan'ın Avrasya'nın merkezindeki stratejik konumuna dikkat çeken Akmammedov, ülkenin Doğu-Batı ve Kuzey-Güney eksenlerinde transit geçişleri geliştirmeye öncelik verdiğini belirtti. Bu kapsamda Lapis Lazuli Koridoru (Afganistan-Türkmenistan-Azerbaycan-Gürcistan-Türkiye-Avrupa) ile Trans-Hazar (Orta) Koridorunun, bölgesel bağlantıyı güçlendirmenin yanı sıra küresel ticarete entegre olma açısından kilit rol oynadığı ifade edildi. Türkmenistan'ın, demiryolu, karayolu, havayolu ve liman altyapılarını kapsayan çok modlu taşımacılığı stratejik hedef olarak benimsediği vurgulandı.

Bakan Akmammedov, dijital platformlar, demiryolu otomasyonu, gerçek zamanlı yük takibi, çevre dostu ve rekabetçi teknolojiler gibi akıllı çözümlere yapılan yatırımların, Türkmen ulaşım koridorlarını daha güvenli ve cazip hâle getirdiğini belirtti. Ayrıca Türkmenistan'ın, Orta Asya içi bağlantıları güçlendirmek amacıyla Hazar-Karadeniz hattı üzerinden Güney Avrupa'ya ve Orta Asya-Orta Doğu yönünde yeni rotaların değerlendirilmesi için hükümetler arası beş taraflı bir çalışma grubu kurulmasını önerdiği açıklandı.

Türkmenistan, Azerbaycan, Gürcistan ve Romanya Yeni Ulaştırma Koridoru Açıyor: Gürcistan, Romanya, Türkmenistan ve Azerbaycan, Hazar Denizi-Karadeniz arasında yeni bir uluslararası ulaşım koridoru (ITR) kurmak için Aralık 2025'te anlaşma imzalamaya hazırlanıyor. Gürcistan Ekonomi Bakanı Mariam Kvrivishvili, bu girişimin Hazar bölgesini Avrupa Birliği'ne bağlayan çok modlu bir ulaşım köprüsü oluşturacağını, güzergahları çeşitlendirip lojistik zincirinin dayanıklılığını artıracığını belirtti. Proje, Taşkent'te düzenlenen Trans-Hazar Ulaştırma Koridoru ve Bağlantı Yatırımcıları Forumu'nda duyuruldu ve forum, AB, Karadeniz ve Orta Asya ülkelerinden temsilcileri ulaştırma iş birliği için bir araya getirdi.

Karadeniz-Hazar Ulaşım Koridoru Anlaşması İmzaya Hazırlanıyor: Romanya Hükümeti, 5 Aralık 2025'te Romanya, Gürcistan, Azerbaycan ve Türkmenistan arasında

Karadeniz–Hazar Denizi Uluslararası Ulaşım Güzergâhının kurulmasına yönelik dörtlü anlaşmanın imzalanmasını onayladı. Uzun yıllara yayılan müzakerelerin ürünü olan bu anlaşma, Orta Asya’yı Orta ve Kuzey Avrupa’ya bağlayacak yeni ve stratejik bir ulaşım koridorunun hayata geçirilmesi açısından kritik bir adım olarak değerlendiriliyor.

Romanya ve Türkmenistan tarafından 2012’de başlatılan proje; deniz/nehir, demiryolu ve karayolunu kapsayan çok modlu bir taşıma sistemi öngörüyor. Güzergâh, Konstanta, Poti, Batumi, Bakü/Alat ve Türkmenbaşı limanlarını kapsıyor ve Konstanta Limanı’nın Tuna Nehri üzerinden Avrupa iç su yollarına bağlanma potansiyelinden yararlanıyor. Amaç, Avrupa–Kafkasya–Orta Asya hattında doğrudan, hızlı ve rekabetçi bir lojistik bağlantı kurmak.

Anlaşma; uluslararası yük taşımacılığının organizasyonu, sınır ve limanlarda idari prosedürlerin sadeleştirilmesi, elektronik belgeler ve akıllı taşıma sistemlerinin (ITS) kullanımı, ayrıca TIR ve Gözden Geçirilmiş Kyoto Sözleşmesi gibi uluslararası standartların uygulanmasını içeriyor. Bunun yanında çevre koruma, ulaşım güvenliği ve kargo emniyeti de temel ilkeler arasında yer alıyor.

Uygulama için üst düzey yetkililerden oluşan bir Yönlendirme Komitesi kurulacak; başkanlık Türkmenistan’dan başlayarak Azerbaycan, Gürcistan ve Romanya arasında yıllık olarak dönüşümlü yürütülecek. Anlaşma, taraf ülkelerin ulaştırma veya dışişleri bakanları tarafından imzalanacak; saklayıcı ülke Romanya olacak ve iç onay süreçlerinin tamamlanmasından 30 gün sonra yürürlüğe girecek. Süresiz olan anlaşma, ileride diğer ülkelerin katılımına da açık olacak.

Genel değerlendirmede, Karadeniz–Hazar Anlaşması’nın iki stratejik havzayı resmen birbirine bağlayarak, özellikle Türkmenistan’ın transit ve lojistik potansiyelini önemli ölçüde güçlendirmesi ve bölgesel ticarete yeni bir omurga oluşturmaya bekleniyor.

Belarus, Rusya ve Orta Asya Üzerinden İran’a Hızlandırılmış Demiryolu Hattı Başlattı: Belarus’un önde gelen lojistik firması Beltamozhservice, Belarus, Rusya, Kazakistan, Türkmenistan üzerinden İran’a hızlandırılmış konteyner demiryolu hattını başlattı. Uluslararası Kuzey-Güney Ulaşım Koridoru’nun (INSTC) doğu kolunu kullanan bu güzergahla teslimat süresi 13-15 güne indirildi.

2025’in ilk 10 ayında bu güzergah üzerinden 2.300’den fazla TEU konteyner taşındı ve rakamlar önceki yıla göre artış gösterdi. Belarus’un Asya ülkeleriyle ticareti %40, Afrika ile iki kat, Latin Amerika ile 1,8 kat artış yaşadı. Hindistan ile ticaret hacmi 7 ayda 1,7 kat, ihracatı 2,7 kat yükseldi.

Bu demiryolu hattının gelişiminde Rusya, İran, Hindistan ile birlikte aktif rol oynayan Türkmenistan, koridorun önemli bir transit ülkesi olarak bölgesel ticaretin ve lojistiğin güçlenmesine katkı sağlamaktadır. Türkmenistan, sınır ve altyapı kolaylıkları ile transit süreçlerin hızlanmasına destek vererek, Orta Asya’dan İran ve Güney Asya pazarlarına erişimde kritik bir köprü konumundadır.

Hattın kullanımı, Belarus’un makine mühendisliği, kimya ve ağaç işleme sektörlerindeki ihracatını desteklerken, Süveyş Kanalı rotasına alternatif sunmakta ve Avrasya ekonomik bağlarının güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Yeni hizmet, tarifelerin birleştirilmesi ve gümrük işlemlerinin hızlandırılması gibi lojistik altyapı iyileştirmeleriyle desteklenmektedir.

İHALE DAVETLERİ

Bu dönemde Türkmenistan’da, boru ve metal ürünlerin alımı, kimyasal ürünler ve yardımcı malzemelerin alımı, nakit işleme ekipmanlarının tedariki, elektrik ve jeofizik ekipmanları alımı, tanker temini, özel ekipman temini, tank vagonlarının temini, mali tabloların dış denetimi, yük

vagonu yedek parçalarının temini, kişisel koruyucu ekipman satın alımı, malzeme ve teknik kaynak alımı, yedek parça ve ekipman temini, genel tesis, teknolojik ve sondaj ekipmanları alımı, 2 adet ro-ro demiryolu feribotu, 1 adet kuru yük gemisi inşası, gaz-benzin tesisi inşaatı, iyot ve brom tesisi inşaatı, yüksek kaliteli tuz üretim tesisi inşaatı için uluslararası mal ve hizmet alım ihaleleri açılmıştır.

MEVZUAT DEĞİŞİKLİĞİ

Sanal Varlıklar Yasası: Türkmenistan, dijital varlıkların işlenmesi, kaydı, lisanslanması ve denetimine ilişkin kapsamlı bir yasa kabul etmiştir. Söz konusu yasa kapsamında, sanal varlık faaliyetlerinin koordinasyonu ve denetimi Bakanlar Kurulu ile ilgili bakanlıklar ve yürütme organları tarafından yürütülmektedir. Sanal varlıklarla ilgili kayıt, piyasa katılımcılarının doğrulanması ve lisanslama işlemleri Türkmenistan Merkez Bankası tarafından gerçekleştirilecektir.

Kripto para madenciliği faaliyetleri yalnızca kayıtlı tüzel kişiler ve bireysel girişimciler tarafından yapılabilecek olup, kayıt işlemleri çevrimiçi ortamda tamamlanmakta ve ilgili taraflara sınırsız geçerlilikte belge ve QR kodu verilmektedir. Başvuru sahiplerinin, gerekli teknik ekipmana sahip olmaları, aktif cüzdan bulundurmaları, kesintisiz elektrik temini sağlamaları ve madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirildiği tesislerde güvenlik kurallarına riayet etmeleri zorunludur.

Ayrıca, yasa kapsamında şirket isimlerinde "devlet", "Türkmenistan", "Türkmen" gibi ifadelerin kullanılmasına ve sanal varlıklarla ilgili terimlerin reklam ve şirket adlarında yer almasına sınırlamalar getirilmiştir. Reklamlarda, olası fon kaybı, teknik arızalar ve hukuka aykırı eylemler gibi risklerin açıkça belirtilmesi zorunlu kılınmış; dijital varlıkların güvenliği devlet tarafından garanti edilmemektedir.

Ceza Yasasında Değişiklik: Türkmenistan Devlet Başkanı, "Suç Yollarıyla Elde Edilen Gelirlerin Yasallaştırılmasının, Terörizmin Finansmanının ve Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine Dair" yasaya değişiklik ve eklemeler yapılmasına ilişkin kanunu imzaladı. Söz konusu değişiklikler yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Yasa kapsamında, kara para aklama, terörizmin finansmanı ve kitle imha silahlarının yayılması riskinin yüksek olduğu durumlarda, ilgili işlemi gerçekleştiren kişiler sigorta primi ödemesi yapılmadan önce kurum yönetimine bildirimde bulunmakla yükümlüdür. Kurum yönetimi, durumu daha detaylı inceleyerek şüpheli işlem hakkında yetkili makama rapor sunacaktır.

Japonya ile Türkmenistan arasında gelir vergilerinde çifte vergilendirmenin önlenmesine yönelik yeni vergi anlaşması; anlaşma 27 Kasım 2025'te yürürlüğe girdi. Anlaşma, 16 Aralık 2024'te imzalanmış ve 28 Ekim 2025'te Aşgabat'ta yapılan diplomatik nota teatisiyle resmen yürürlüğe girmiştir.

Vergi uygulamalarının büyük bölümü 1 Ocak 2026'dan itibaren geçerli olacak; buna göre vergi yılı esasına göre alınan vergiler bu tarihten sonra başlayan vergi yıllarını kapsayacaktır. Vergi bilgisi değişimi ve tahsilatta karşılıklı yardım hükümleri ise yürürlük tarihi olan 27 Kasım 2025'ten itibaren uygulanacaktır.

Anlaşma, Japonya'nın diğer eski Sovyet cumhuriyetleriyle yürürlükte olan vergi anlaşmalarını etkilememektedir. Yeni düzenlemenin, iki ülke arasındaki yatırımları ve ekonomik işbirliğini artırarak işletmeler ve bireyler için daha fazla vergi öngörülebilirliği sağlaması beklenmektedir.

Uluslararası Örgütlerde Türkmenistan'ın Temsili Güçleniyor: Cumhurbaşkanı Berdimuhamedov, uluslararası kuruluşlardaki daimî temsilciliklerin çalışmalarını düzenleyen yeni yönetmeliği onayladı. Düzenleme, dış politikanın daha etkin yürütülmesini ve uluslararası platformlarda Türkmenistan'ın çıkarlarının daha güçlü savunulmasını amaçlıyor. Türkmenistan hâlen 54 uluslararası örgüte üye olup, 19'unda daimî temsilcilik bulunduruyor.

FUAR VE KONFERANSLAR

Uluslararası Petrol ve Gaz Konferansı ve Fuarı (OGT-2025): 22-24 Ekim tarihleri arasında Aşgabat'ta düzenlenen Konferans ve Fuar petrol, gaz, metalurji, kimya, mühendislik ve enerji sektöründe faaliyet gösteren önde gelen firmaların katılımıyla gerçekleşti. Açılış oturumunda Saeed Mohammed Al Tayer (DEWA / ENOC), Dr. Daniel Yergin (S&P Global), Andrea Stegher (IGU Başkanı), Abdulvahit Fidan (BOTAŞ) ve Rovshan Najaf (SOCAR Başkanı) gibi önemli isimler yer aldı. Konferansta TAPI boru hattı, Hazar Denizi açık deniz sahaları, Galkynysh sahasının genişletilmesi, hidrojen projeleri ve metan emisyonlarının azaltılması başlıca gündem maddeleri oldu. Fuara Çalık Enerji, Rönesans, İlk İnşaat, Eska Valve, Erciyas Çelik, Optima Elektrik Elektronik firmaları stantlı olarak katılım sağladı.

Türkmenistan'ın İnşaat, Sanayi, Kimya ve Enerji Sektörlerinin Gelişimi Konferans ve Sergisi (CIET-2025): Türkmenistan'ın Avaza Ulusal Turizm Bölgesi'nde 3-4 Kasım 2025 tarihlerinde düzenlenen sergi ve konferans 55 ülkeden çok sayıda delegenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Konferans kapsamında gerçekleştirilen oturumlarda, enerji verimliliği, yeşil teknolojiler, kamu-özel sektör ortaklıkları (PPP), akıllı şehirler, yenilenebilir enerji projeleri ve genç profesyonellerin teknik eğitimi gibi konular ele alınmıştır. Konuşmacılar arasında Çalık Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Çalık, Rönesans Holding Yönetim Kurulu Başkanı Erman Ilıcak, Asos Proses Genel Müdürü Önder Filiz de yer almıştır.

İnşaat, sanayi üretimi, kimya, enerji, ulaştırma altyapısı, dijital teknoloji, yeşil enerji, yapı malzemeleri ve metalürji sektörlerinin ürünlerinin tanıtıldığı fuarda yerli ve yabancı yaklaşık 60 firma yer almış, Türkiye'den Çalık, Gap, İlk İnşaat, Rönesans, Feta Eğitim Araçları, Hilal Alüminyum, Sistem Alüminyum, Uğur Türkyurt, Esta İnşaat olmak üzere 9 firma ürün ve hizmetlerini sergilemiştir.

Ticaret Müşavirliğimizce konferans ve fuarın açılışından itibaren etkinliğe katılım sağlanmış; Türk firmalarının stantları ziyaret edilerek firma temsilcileriyle görüşmeler yapılmıştır. Katılımcı Türk şirketleriyle ayrı ayrı istişarelerde bulunulmuş, Türkmenistan'daki yatırım ortamı, sektörel beklentiler ve potansiyel işbirliği alanları hakkında değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Türkmentel 2025: 12-14 Kasım tarihleri arasında Aşgabat'ta düzenlenen fuarda 15 ülkeden 70 katılımcı yer aldı. Fuarda, telekomünikasyon sistemleri ve dijitalleşme ile bölgesel ve küresel lojistik alanında faaliyet gösteren yerli ve yabancı firmalar ürünlerini tanıttı. Fuar alanında; dijitalleşme ve telekomünikasyon alanında "Türkmentel-2025", lojistik alanında "Uluslararası ulaştırma koridorları: bağlantı ve kalkınma - 2025" olmak üzere iki ayrı uluslararası konferans da düzenlenmiştir. Fuara Türk Firmaları CLK Lojistik, Türk Hava Yolları, Hakim Tur (Acente), Larus Tur (Acente) stant açarak katılım sağlamıştır.

Sağlık, Eğitim ve Spor Fuarı (Türkmen Health 2025): 10-12 Ekim tarihleri arasında Aşgabat'ta düzenlenen fuarda 15'den fazla ülkeden 80 katılımcı yer aldı. Fuara, çeşitli ülkelerden sağlık hizmetleri, tıp ve tıp endüstrisinin çeşitli alanlarından temsilciler katılmıştır. Bunlar arasında

ilaç, tıbbi ekipman ve sarf malzemelerinin yanı sıra çeşitli tıbbi hizmetler ve doğal ürünler üreten firmalar da mevcuttur. Türkiye'den Gap İnşaat, Medipol Üniversitesi ve Türk İlaç A.Ş. stant açarak katılım sağlamış, Deva İlaç, Bilim İlaç ve Nobel İlaç Firmaları Türkmenistan'daki Distribütörleri vasıtasıyla ürünlerini tanıtmışlardır. Ayrıca Fuar ile eşzamanlı “Güçlü Bir Devletin Yeni Döneminde Rönesans Döneminde Sağlık, Eğitim ve Spor” konulu uluslararası bir konferansta düzenlenmiştir.

Türkmenistan’ın Ekonomik Başarıları Fuarı: Türkmenistan’ın daimi tarafsızlığının 30. yıldönümünü adanan fuar, 11-12 Aralık tarihlerinde Aşgabat’taki Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası’nda düzenlendi. Fuarda, kamu ve özel sektörden katılımcılar ülkenin sanayi, enerji, tarım, ulaşım, inşaat ve dijital teknolojilerdeki başarılarını 60’dan fazla stantta sergilemişlerdir.

2026 Yılı Uluslararası Fuar ve Konferans Takvimi: Türkmenistan Ticaret ve Sanayi Odası, 2026 yılında ülkede düzenlenecek uluslararası sergi, fuar ve forumların takvimini açıkladı. Takvim, şubat–kasım dönemine yayılan ve ekonomi, yatırım, enerji, ulaştırma, tarım, tekstil, turizm, sağlık ve teknoloji gibi stratejik sektörleri kapsayan 15’ten fazla büyük etkinliği içeriyor.

Öne çıkan etkinlikler arasında; Şubat ayında Türk İhraç Ürünleri Fuarı, Nisan ayında Türkmenistan–Çin İş Forumu, Ekim ayında Yatırım Forumu (TIF) ve Türkmenistan Petrol ve Doğalgazı 2026 Konferansı (OGT) yer alıyor. Ayrıca ulaştırma-lojistik, inşaat-enerji, tarım ve tekstil alanlarında tematik uluslararası sergiler düzenlenecek.

Takvim, Türkmenistan’ın yabancı yatırım çekme, bölgesel ticaret ve transit rolünü güçlendirme hedefleri doğrultusunda, özel sektör, uluslararası kuruluşlar ve yabancı şirketlerle iş birliğini artırmaya yönelik kapsamlı bir organizasyon programı olarak görünüyor.

10-12 Şubat	Türkiye Cumhuriyeti İhracat Ürünleri Fuarı
17-19 Mart	Türkmenistan Sanayiciler ve Girişimciler Birliği'nin kuruluşunun 18. yıldönümüne adanmış sergi ve Sanayiciler ve Girişimciler Birliği üyelerinin konferansı
18 Mart	Türkmenistan'ın Geleceğine Yatırımlar Uluslararası Forum
14-16 Nisan	"Turkmentravel-2026" Uluslararası Turizm Fuarı ve Konferansı
28-30 Nisan	Türkmenistan–Çin İş Forumu ve Sergisi
12-14 Mayıs	Agro Pack Turkmenistan-2026 Uluslararası Fuarı
24-25 Mayıs	25. Uluslararası Fuar “White City Of Ashgabat”
04-06 Haziran	"Türkmentekstil Expo-2026" Uluslararası Fuar ve Konferans
19-22 Ağustos	“Kids Expo: everything for children” Uluslararası Fuar
17-19 Eylül	Türkmenistan'ın Bağımsızlığının 35. Yıldönümü Şerefine Türkmenistan Ekonomik Başarıları Sergisi
01-30 Ekim	Türkmenistan Yatırım Forumu (TIF)
10-12 Ekim	"Güçlü Bir DevletinYeni Çağının Rönesansında Sağlık, Eğitim ve Spor" Uluslararası Fuar ve Bilimsel Konferans
21-23 Ekim	"Türkmenistan Petrol ve Doğalgazı OGT-2026" Uluslararası Fuar ve Konferans
03-05 Kasım	"Türkmenistan İnşaat, Sanayi, Kimya ve Enerji Sektörlerinin Geliştirilmesi CIET-2026" Uluslararası Fuar ve Konferans
24-26 Kasım	“Uluslararası Ulaşım ve Transit Koridorları: Bağlantı ve Gelişim-2026” Uluslararası Fuar ve Konferans ve "Turkmentel - 2026" Uluslararası Fuar ve Bilimsel Konferans

ÖNEMLİ ZİYARETLER VE GÖRÜŞMELER

İkinci Orta Asya–Rusya Zirvesi: 9 Ekim 2025’te Tacikistan’ın başkenti Duşanbe’de düzenlenen İkinci Orta Asya–Rusya Zirvesi, Tacikistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan,

Özbekistan ve Rusya Federasyonu devlet başkanlarının katılımıyla gerçekleştirildi. Zirve sonucunda; ticaret engellerinin kaldırılması, ulaştırma ve lojistik koridorlarının güçlendirilmesi, istikrarlı üretim ve tedarik zincirlerinin oluşturulması ve ulusal para birimleriyle ticaretin teşviki temel hedefler olarak belirlendi. Dijital ticaret, yapay zekâ, düşük karbonlu enerji, biyoekonomi ve döngüsel ekonomi gibi yeni sektörlerde iş birliğinin artırılması konusunda mutabakata varıldı. Avrasya uluslararası ulaştırma ağları kapsamında özellikle Kuzey–Güney Uluslararası Ulaştırma Koridoru’nun kapasitesinin artırılması öncelikli projeler arasında yer aldı. Bu çerçevede Avrasya Kalkınma Bankası ve Avrasya İstikrar ve Kalkınma Fonu’nun finansman ve teknik destek rolleri vurgulandı.

Enerji ve çevre başlıklarında taraflar, kesintisiz enerji arzı, yenilenebilir ve geleneksel enerji kaynaklarının birlikte geliştirilmesi, enerji ve su tasarrufu sağlayan düşük karbonlu teknolojilerin yaygınlaştırılması ve Paris Anlaşması hedeflerine uyum konularında ortak irade beyan etti. Dijital dönüşüm ve yapay zekâ uygulamalarının sanayi ve kamu yönetimine entegrasyonu stratejik öncelikler arasında gösterildi.

Güvenlik alanında bildiride; terörizm, aşırıcılık, yasadışı göç, uyuşturucu ve organize suçlarla mücadelede altı taraflı iş birliğinin güçlendirilmesi kararlaştırıldı. Afganistan’ın olumsuz insani durumu ve bölgesel güvenlik üzerindeki etkileri özel olarak ele alınarak, ülkede barış ve istikrarı desteklemeye devam edileceği ifade edildi.

Zirve kapsamında kabul edilen 2025–2027 Ortak Eylem Planı, belirlenen hedeflerin uygulanmasını öngörmekte olup, sürecin koordinasyonu dışişleri bakanlıkları tarafından yürütülecek; ilerleme düzenli bakanlar toplantılarında değerlendirilecek ve sonuçlar 2027’de yapılacak Üçüncü Orta Asya–Rusya Zirvesi’nde sunulacaktır.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı’nın İtalya Ziyareti: Türkmenistan Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov 25.10.2025 tarihinde İtalya’ya yaptığı resmî ziyaret kapsamında Roma’da düzenlenen Türkmenistan–İtalyan İş Forumu’na katıldı. Forumu 150’den fazla Türkmen ve İtalyan iş dünyası temsilcisi katıldı.

Forumda konuşma yapan Cumhurbaşkanı, Türkmenistan’ın muazzam hidrokarbon kaynaklarına dayalı olarak dış pazarlar için yüksek katma değerli ürünler üreten güçlü bir ulusal gaz işleme sanayisi kurmayı hedeflediğini ve enerji akışlarının, özellikle batı yönü dâhil olmak üzere, çeşitlendirilmesinin öncelik olmaya devam ettiğini vurguladı. Bu süreçte İtalyan işletmelerinin önemli ve saygın bir ortak olarak görülmekte olduğunu belirten Berdimuhamedov, ülkeler arasında enerji, inşaat, otelcilik ve ticaret alanlarında köklü bir iş birliği geçmişi bulunduğunu hatırlattı. ENI’nin 2008’den bu yana Türkmenistan’da faaliyet göstermesi ile ProBusiness, Chimec ve Comair gibi İtalyan firmalarının petrol ve doğalgaz sektörüne ekipman ve malzeme tedariki yapması, bu iş birliğinin somut örnekleri olarak gösterdi. Konuşmada ayrıca enerji ve ulaştırma başta olmak üzere stratejik alanlarda iş birliğinin genişletilmesi, Türkmenistan’dan Avrupa’ya elektrik tedariki, Hazar kıyısındaki 1.574 MW kapasiteli enerji santrali, yenilenebilir enerji projeleri, Hazar-Akdeniz ulaştırma koridoru ve demiryolu modernizasyonu gibi projelerde İtalyan şirketlerinin daha aktif rol alması çağrısı yaptı. Genel olarak konuşmasında, Türkmenistan’ın İtalya’yı uzun vadeli stratejik bir ortak olarak gördüğünü ve karşılıklı güvene dayalı, çeşitlendirilmiş ve sürdürülebilir bir ekonomik ortaklığı geliştirmeye kararlı olduklarını vurguladı.

Forum sonunda kültür, eğitim, gümrük, medya, siber güvenlik, tekstil ve enerji alanlarında çok sayıda mutabakat zaptı ve iş birliği belgesi imzalandı. Etkinlik, her iki tarafın uzun vadeli ortaklıkları derinleştirme konusundaki kararlılığını ortaya koyarken, 2025’in ilk yarısında 44,5 milyon avroya ulaşan ikili ticaret hacminin daha da artmasının hedeflendiği vurgulandı.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı'nın Amerika Ziyareti: Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov 7 Kasım 2025'te Amerika Birleşik Devletleri'ne çalışma ziyareti gerçekleştirdi. Ziyaret kapsamında Cumhurbaşkanı Berdimuhamedov, "Orta Asya – ABD (C5+1)" Zirvesi'ne katıldı ve ABD Başkanı Donald Trump ile Beyaz Saray'da ikili görüşme gerçekleştirdi. Görüşmelerde Türkmenistan'ın daimi tarafsızlık politikası, barış, güvenlik ve çok taraflı iş birliği vurgulandı; Türkmen-Amerikan ilişkilerinin tüm temel alanlarda derinleştirilmesi konusunda karşılıklı irade beyan edildi.

Zirveye Orta Asya ülkelerinin devlet başkanları da katılırken, toplantı sonunda Ekonomik İşbirliği Niyet Beyannamesi ile Kültürel Miras Niyet Beyannamesi kabul edildi.

Orta Asya Devlet Başkanları 7. İstişare Toplantısı: 16 Kasım 2025'te Taşkent'te gerçekleştirildi ve Azerbaycan'ın tam üyeliğe kabulü ile bölgesel iş birliğinde yeni bir döneme girildi. Zirvede yapılan konuşmalarda Orta Asya'nın yakın geleceğine dair güçlü bir iyimserlik ve ortak hareket etme iradesi öne çıktı.

Devlet başkanları konuşmalarında birlik, bölgesel dayanışma ve ekonomik entegrasyon vurgusu yaptı. Ticaret ve yatırım hacminin artırılması, idari engellerin azaltılması, ortak yatırım alanları oluşturulması ve uzun vadeli bölgesel programların hayata geçirilmesi ortak hedefler arasında yer aldı. Ulaştırma ve lojistikte Orta Koridor, Zengezur Koridoru ve Trans-Hazar güzergâhları gibi projeler stratejik öncelik olarak değerlendirildi.

Enerji, güvenlik ve çevre başlıkları da zirvenin temel gündemleri arasında yer aldı. Elektrik şebekeleri ve enerji altyapısının güçlendirilmesi, Afganistan'ın bölgesel projelere entegre edilmesi, siber güvenlik ve ortak güvenlik mekanizmaları ile su yönetimi ve Aral Denizi gibi çevresel sorunlara yönelik koordinasyon çağrıları dikkat çekti.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı'nın Özbekistan Mevkidaşıyla Görüşmesi: 17 Kasım 2025 tarihinde Türkmenistan Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov ile Özbekistan Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev arasında önce dar kapsamlı, ardından resmi heyetlerin katılımıyla genişletilmiş formatta görüşmeler gerçekleştirildi.

Taraflar, ikili ve bölgesel gündemin temel başlıklarında tam uyum veya yakın görüş birliği içinde olduklarını vurguladı. Ticaret, ulaştırma, enerji, tarım, su yönetimi ile kültürel ve insani alanlar öncelikli iş birliği başlıkları olarak belirlendi. Özbekistan, Türkmenistan'ın daimi tarafsızlık politikasına verdiği desteği yineledi; iki ülke BM ve bölgesel platformlar çerçevesinde karşılıklı iş birliğini sürdürme kararlılığını teyit etti.

İkili ticaret hacmi son yıllarda yaklaşık iki katına çıkarak 1 milyar ABD dolarını aştı. Taraflar, ürün yelpazesinin çeşitlendirilmesi ve sanayi iş birliğinin güçlendirilmesi yoluyla ticaret hacmini 2 milyar dolara çıkarma hedefini ortaya koydu. İnşaat malzemeleri, gıda, ilaç, kimya, tekstil, makine mühendisliği ve metalurji sektörlerinde ortak projeler gündeme alındı.

Ulaşım ve transit taşımacılık stratejik alanlardan biri olarak öne çıktı. Türkmenistan ve Özbekistan'ın Doğu-Batı ve Kuzey-Güney koridorlarının kesişiminde yer aldığı vurgulandı. Çin-Kırgızistan-Özbekistan-Türkmenistan güzergâhının geliştirilmesi, Türkmenbaşı Limanı'nın ortak ve etkin kullanımı, Farab-Alat ulaşım ve lojistik merkezinin kurulması, Elektrik ihracatı ve doğalgaz alanında karşılıklı yarar esasına dayalı iş birliği öne çıkan konular arasında.

Ziyaretin en somut ve tarihi sonuçlarından biri, Türkmenistan-Özbekistan ilk ortak sınır ticaret bölgesi "Şavat-Daşoguz"un resmen açılması oldu. Bölge; tek pencere sistemi, gümrük ve karantina hizmetleri, ticaret pavyonları, depolar, bankacılık, sağlık ve otel hizmetleriyle donatıldı. Yaklaşık

3,5 milyon nüfuslu Horezm ve Daşoguz bölgeleri arasında ticareti ciddi biçimde artırması bekleniyor.

Ziyaret kapsamında 15'ten fazla hükümetler arası, bölgeler arası ve kurumsal belge imzalandı.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı'nın Kazakistan'a Ziyareti: Türkmenistan Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov, 24-25 Kasım 2025 tarihlerinde Kazakistan Cumhurbaşkanı Kassym-Jomart Tokayev'in daveti üzerine resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaret kapsamında Akorda Sarayı'nda dar ve geniş formatlı görüşmeler yapıldı. İki lider, ortak tarih, kültür ve manevi bağlarla birleşen Türkmen ve Kazak halkları arasındaki güçlü dostluğu vurguladı. Tokayev, Türkmenistan'ı stratejik ortak ve kardeş devlet olarak nitelendirirken, Berdimuhamedov ilişkilerin dostluk ve iyi komşuluk temelinde geliştiğini, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda çok yönlü işbirliğinin sürdüğünü ifade etti.

Ulaşım ve lojistik alanında da önemli gelişmeler yaşandı. Garabogazköl Körfezi üzerinden geçen karayolu köprüsü hizmete açıldı, Türkmenistan-Kazakistan sınırına kadar uzanan karayolu inşaatı sürüyor. Kuzey-Güney ve Doğu-Batı ulaşım koridorlarının geliştirilmesi, transit taşımacılığın artırılması stratejik öncelik olarak benimsendi. Aktau, Kuryk ve Türkmenbaşı Hazar limanlarının lojistik kapasitelerinden tam faydalanma kararı alındı. Ayrıca, Afganistan üzerinden Güney Asya'ya demiryolu bağlantısı kurulması olasılığı değerlendirildi.

Ziyaret sırasında kültür, eğitim, hukuk, tarım, ulaştırma, sağlık, iletişim alanlarında 15'ten fazla mutabakat zaptı ve anlaşma imzalandı.

Türkmenistan Cumhurbaşkanı, yabancı ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarıyla bir araya geldi: 11-12 Aralık 2025 tarihlerinde Türkmenistan Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov, Uluslararası Barış ve Güven Yılı ve Türkmenistan'ın Daimi Tarafsızlığının 30. yıldönümüne adanmış Uluslararası Forum'a katılan yabancı mevkidaşları ve yabancı ülke hükümet başkanlarıyla ikili görüşmeler gerçekleştirdi. Üst düzey katılımcılar arasında Türkiye, Rusya, Kazakistan, İran, Tacikistan, Özbekistan, Kırgızistan, Pakistan, Azerbaycan, Gürcistan, Myanmar, Ermenistan, Esvatini, Sao Tome ve Principe Cumhuriyeti ve Irak yer aldı. Ayrıca Berdimuhamedov, Türkmenistan'ın uzun vadeli ortakları olan Toyo Mühendislik Şirketi ve Daewoo Mühendislik ve İnşaat Şirketi'nin yöneticilerini kabul etti.

Cumhurbaşkanımız ile Türkmenistan Devlet Başkanı Arasındaki Görüşme: Uluslararası Barış ve Güven Forumunun ardından gerçekleştirilen görüşmede, iki ülke arasındaki stratejik ilişkiler ele alındı. Görüşmede Türkiye'nin, Türkmenistan'ın en önemli ticari ve ekonomik ortaklarından biri olduğu belirtilirken; enerji, ulaştırma, tarım, yatırım ve bölgesel iş birliği alanlarında ilişkilerin geliştirilmesi imkânları ele alındı. Ayrıca kültürel ve insani ilişkilerin güçlendirilmesinin önemi vurgulandı.

Cumhurbaşkanımız ile Rusya Devlet Başkanı arasındaki Görüşme: Uluslararası Barış ve Güven Forumunun ardından gerçekleştirilen görüşmede, Ukrayna'daki çatışma ve Avrupa'nın dondurulmuş Rus varlıklarına ilişkin aldığı önlemler de dahil olmak üzere çeşitli konular ele alındı.

Orta Asya-Japonya Zirvesi Tokyo'da Gerçekleşti: 20 Aralık 2025 tarihinde Tokyo'da düzenlenen "Central Asia plus Japan" Diyaloğu'nun İlk Zirvesi'nde Japonya Başbakanı Takaichi Sanae ile Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Özbekistan devlet başkanları bir araya geldi. Zirvede, mevcut iş birliği seviyesi memnuniyetle değerlendirilirken, bölgesel ve uluslararası gelişmeler ışığında stratejik iş birliği adımları belirlendi.

Zirvede, Japonya ile Orta Asya ülkeleri arasında 33 yıldır devam eden diplomatik ilişkiler ve 21 yıldır sürdürülen “Central Asia plus Japan” Diyalogu’nun bölgesel iş birliğine sağladığı katkılar vurgulandı. İnsan kaynakları geliştirme, terörizmle mücadele, sınır güvenliği, tarım, afet risk azaltma ve su kaynakları yönetimi gibi alanlarda önemli ilerlemeler kaydedildiği ifade edildi.

Geleceğe yönelik olarak Japonya’nın “Tokyo Girişimi” kapsamında yeşil dönüşüm, bağlantılılık ve insan kaynakları gelişimi öncelikli alanlar olarak belirlendi. Yeşil enerji, karbon nötrlüğü, temiz enerji teknolojileri ve afet yönetimi konularında iş birliğinin derinleştirilmesi planlanıyor. Ayrıca, sürdürülebilir tarım, gıda güvenliği ve kırsal kalkınma projeleri desteklenecek.

Lojistik ve ulaşım alanında “Trans-Hazar Uluslararası Ulaşım Güzergahı” gibi projelerin güçlendirilmesi, sınır kapılarında gümrük eğitimlerinin artırılması ve Japonya-Orta Asya arasında doğrudan uçuşların çoğaltılması hedefleniyor. Kültürel ve turistik etkileşimler de teşvik edilecek.

Eğitim ve insan kaynakları alanında burs programları, mesleki eğitimler ve kadınların güçlendirilmesi projeleri devam ettirilecek. Sağlık sistemlerinin güçlendirilmesi de iş birliği kapsamında yer aldı.

Bölgesel güvenlikte hukukun üstünlüğü, Afganistan istikrarı, Kore Yarımadası’nın nükleer silahlardan arındırılması ve uluslararası barış ilkeleri ön planda tutuldu.

Ekonomik iş birliğinde ise Japonya’nın önümüzdeki 5 yılda Orta Asya’ya 3 trilyon yen değerinde projeler gerçekleştirme hedefi dikkat çekti. Şeffaflık, sürdürülebilirlik ve ekonomik dirençlilik ilkeleri doğrultusunda çok taraflı ticaret desteklenecek.

Zirvenin sonunda ikinci toplantının Kazakistan’da yapılması kararlaştırılırken, hukuk, yapay zeka ve dijital dönüşüm alanlarında iş birliğinin artırılması yönünde mutabakat sağlandı.

Japonya Ziyaretinde İmzalanan Belgeler: Türkmenistan Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov’un Japonya ziyareti sırasında, Japonya’nın önde gelen şirketleriyle önemli ikili anlaşmalar imzalandı. Bu anlaşmalar ekonomi, ulaşım, dijital teknolojiler, eğitim ve kimya endüstrisi gibi stratejik sektörlerde iş birliğini güçlendirmeyi amaçlıyor.

İmzalanan başlıca belgeler:

- Sumitomo Corporation ile Türkmenistan Otomobil Ulaştırma Bakanlığı arasında mutabakat anlaşması,
- Sumitomo Corporation ile Türkmengaz arasında işbirliği mutabakatı,
- Mitsubishi Corporation Machinery, Inc. ile Türkmenistan İletişim Bakanlığı arasında yapay zeka ve dijital teknolojilerde işbirliği mutabakat anlaşması,
- Sony Orta Doğu ve Afrika FZE ile Türkmenistan Devlet Televizyon, Radyo Yayıncılığı ve Sinematografi Komitesi arasında mutabakat anlaşması,
- Mizuho Bank Ltd. ile Türkmenistan Devlet Dış Ekonomik İşler Bankası arasında işbirliği anlaşması,
- Tohoku Üniversitesi Mühendislik Fakültesi ve Hirosaki Üniversitesi Fen ve Teknoloji Yüksekokulu ile Türkmenistan Oğuz Han Mühendislik ve Teknoloji Üniversitesi arasında öğrenci değişimi ve ortak çalışma mutabakat anlaşmaları,
- Kawasaki Heavy Industries, Ltd. ile Türkmenhimiya arasında Ahal bölgesindeki doğal gazdan benzin üreten tesisin teknik bakımının uzatılması mutabakatı,
- Toyo Engineering Corporation (Japonya) ve Rönesans Endüstri Tesisleri İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Türkiye) konsorsiyumu ile Türkmenhimiya arasında Balkan ili Kiyanlı’daki polimer fabrikasının ikinci üretim fazının işletilmesi mutabakatı,

3 Aylık Dış Temsilcilik Raporu **2025 Yılı 4. Çeyreği**

- Mitsubishi Heavy Industries, Ltd., Gap İnşaat Yatırım ve Dış Ticaret A.Ş. (Türkiye) ve Mitsubishi Corporation ortaklığında, Balkan ili Türkmenbaşı ilçesinde yıllık 1,155 milyon ton kapasiteli anahtar teslimi üre üretim kompleksi projesine ilişkin mutabakat anlaşması.

Bu anlaşmalar, Japon teknolojisinin özellikle gaz kimyası, ulaşım altyapısı, dijitalleşme ve eğitim alanlarında Türkmenistan ekonomisine entegrasyonunu ve yatırım hacminin artmasına katkı sağlayacaktır.

2- DIŞ TİCARET

A- Türkmenistan Dış Ticaretinin Genel Görünümü

	Ülkenin Toplam İhracatı *	Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	Tr Pay (%)	Ülkenin Toplam İthalatı *	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	Tr Pay (%)**	Türkiye-Ülke Arası Toplam Dış Tic. Hacmi
2019	11.100.000.000	600.888.732	5%	5.800.000.000	744.669.674	13%	1.345.558.406
2020	7.700.000.000	671.463.000	9%	5.900.000.000	786.952.000	13%	1.458.415.000
2021	10.300.000.000	1.071.983.000	10%	6.200.000.000	984.972.000	16%	2.056.955.000
2022	14.700.000.000	1.002.757.000	7%	7.400.000.000	1.100.202.000	15%	2.102.959.000
2023	13.100.000.000	1.659.919.390	13%	7.600.000.000	1.011.628.802	13%	2.662.882.000
2024	12.100.000.000	1.070.507.947	9%	7.700.000.000	1.096.462.048	14%	2.166.969.995

*Türkmenistan Yatırım Forumu ve TEİF2025'te Türkmen yetkililer tarafından açıklanmıştır.

**Türkmenistan verilerine göre Türkmenistan'ın Türkiye'den ithalatı daha yüksek bir değerde olduğundan TR'nin payı tabloda görünenden daha yüksektir.

B- Türkmenistan Aylık Dış Ticaretinin Görünümü

	2023 Ülkenin Toplam İhracatı	2024 Ülkenin Toplam İhracatı	2024 Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	2025 Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	2023 Ülkenin Toplam İthalatı	2024 Ülkenin Toplam İthalatı	2024 Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	2025 Türkiye'nin Ülkeye İhracatı
Ocak			36.581.842	105.633.052			73.905.194	85.805.210
Şubat			73.610.178	71.512.724			78.782.791	80.050.407
Mart			120.289.744	91.266.216			77.469.104	104.378.408
Nisan			129.693.353	107.076.092			64.348.802	97.610.868
Mayıs			85.079.382	111.140.509			93.553.688	113.404.441
Haziran			130.734.577	104.142.565			83.019.467	113.519.458
Temmuz			133.077.406	29.906.679			108.369.051	125.820.991
Ağustos			125.737.306	39.137.314			111.859.911	127.519.284
Eylül			86.514.831	46.789.433			96.035.659	119.866.995
Ekim			63.462.822	19.714.081			100.010.714	123.478.692
Kasım			34.100.084	47.333.974			91.279.686	97.257.351
Aralık			51.626.422				117.827.981	
Toplam	13.100.000.000	12.100.000.000	1.070.507.947	773.652.639	7.600.000.000	7.700.000.000	1.096.462.048	1.188.609.723

3 Aylık Dış Temsilcilik Raporu
2025 Yılı 4. Çeyreği

C- Türkmenistan Dış Ticaretinin Ürün Bazlı Görünümü

Ülkenin Dünyadan İthalatında İlk 10 Ürün (bin \$)*				
GTİP Kodu	GTİP Adı (Türkçe)	Yıllık		2023/2024 Değişim (%)
		2023	2024	
851713	Kablosuz ağlar için akıllı telefonlar	257.982	126.368	-51
880240	Boş ağırlığı > 15.000 kg olan uçaklar ve diğer motorlu hava taşıtları (helikopterler, . . . hariç)		77.993	
300490	Terapötik veya profilaktik amaçlı, karışık veya karıştırılmamış ürünlerden oluşan ilaçlar,	66.512	68.822	3
890510	Tarak gemileri	23.433	59.284	153
730429	Petrol veya gaz sondajında kullanılan türden, dikişsiz, demir veya çelikten muhafaza boruları ve borular (... hariç)	53.657	58.135	8
020714	Gallus domesticus türündeki kümes hayvanlarının dondurulmuş etleri ve yenilebilir sakatatları	28.268	47.394	68
730511	Petrol veya doğalgaz boru hatlarında kullanılan, dairesel kesitli ve dışta . . . bulunan hat borusu	493	46.597	9.352
0271019	Petrol veya bitümlü minerallerden elde edilen, biyodizel içermeyen orta yağlar ve müstahzarlar,	54.124	46.163	-15
730890	Demir veya çelikten yapılar ve yapı parçaları (köprüler ve köprü bölümleri hariç)	79.996	43.509	-46
848180	Borular, kazan gövdeleri, tanklar, fişlar veya benzerleri için cihazlar (basınç düşürücü vanalar, . . . hariç)	43.874	40.864	-7
Ülkenin Dünyaya İhracatında İlk 10 Ürün (bin \$)*				
GTİP Kodu	GTİP Adı (Türkçe)	Yıllık		2023/2024 Değişim (%)
		2023	2024	
271121	Gaz halindeki doğal gaz	10.870.204	10.835.210	-0,3
271019	Petrol veya bitümlü minerallerden elde edilen, biyodizel içermeyen orta yağlar ve müstahzarlar, . . .	2.695.913	1.422.219	-47
310210	Üre, sulu çözelti halinde olsun veya olmasın (tablet veya benzeri şekillerde veya ambalajlarda olanlar hariç)	455.202	317.113	-30
270900	Petrol yağları ve bitümlü minerallerden elde edilen yağlar, ham	377.665	240.117	-36
271600	Elektrik enerjisi	121.871	228.144	87
310420	Gübre olarak kullanılan potasyum klorür (tablet veya benzeri formlarda veya ambalajlarda olanlar hariç)	136.440	131.236	-4
520512	Ağırlıkça >= %85 pamuk içeren ve doğrusal . . . olan, taranmamış elyaflardan oluşan tek pamuk ipliği.	82.546	62.573	-24
280120	İyot	36.018	53.390	48
271320	Petrol bitümü	35.892	46.302	29
070200	Domates, taze veya soğutulmuş	43.980	43.082	-2
Kaynak: Trademap				

3. İKİLİ TİCARET

A- İkili Ticaretin Ürün Bazlı Görünümü

Türkiye'nin Ülkeye İhracatında İlk 10 Ürün				
Tarife Pozisyonu	Tarife Pozisyonu Adı	2024 Ocak-Kasım (\$)	2025 Ocak-Kasım (\$)	Değişim (%)
854449	Bağlantı parçaları takılmamış diğer elektrik iletkenleri; izole edilmiş, gerilimi <= 1000 v	30.164.262	60.160.445	99,44
730890	Demir/çelikten diğer inşaat (94.06 pozisyonundaki prefabrik yapılar hariç), diğer inşaat aksamı	32.587.575	59.503.658	82,60
853710	Elektriğin kontrol/dağıtımı için, 85.35-85.36'daki iki/daha fazla cihazla donatılmış tablo, pano	18.279.311	26.573.565	45,38
842449	Tarım veya bahçecilik için sıvı veya toz halindeki maddeleri püskürtmeye yarayan mekanik cihazlar;	1.357.124	25.789.409	1.800,30
850213	Dizel veya yarı dizel elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları; çıkış gücü > 375 kva	15.716.921	22.002.556	39,99
940690	Prefabrik yapılar; ahşaptan olanlar hariç	21.763.471	21.958.416	0,90
848180	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için diğer musluklar, diğer valfler, vb.	10.045.011	21.165.895	110,71
271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	13.203.712	16.352.288	23,85
853690	Elektrik devrelerinin anahtarlanması/korunması veya elektrik devresine/devresinden bağlantı yapmaya	1.792.022	12.111.941	575,88
760429	Aluminyum alaşımlarından çubuklar ve diğer profiller	5.677.924	11.252.031	98,17
Türkiye'nin Ülkeden İthalatında İlk 10 Ürün				
Tarife Pozisyonu	Tarife Pozisyonu Adı	2024 Ocak-Kasım (\$)	2025 Ocak-Kasım (\$)	Değişim (%)
271019	Diğer yağlar ve müstahzarlar	797.311.522	464.655.825	-41,72
271121	Doğal gaz (gaz halinde)		115.276.388	
310210	Üre	48.375.552	67.938.277	40,44
310420	Potasyum klorür	28.742.054	35.782.225	24,49
520512	Tek kat pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç); pamuk >= %85, penyelenmemiş liflerden, 232.56<=desiteks <	48.106.232	29.126.414	-39,45
520532	Çok katlı/katlı bükülü ipl. (dikiş ipliği hariç); pamuk >= %85, penyelenmemiş, 232.56<= desiteks<714	5.123.905	14.468.313	182,37
390210	Polipropilen (ilk şekillerde)	21.203.849	9.617.530	-54,64
520299	Diğer pamuk döküntüleri	3.563.333	4.985.301	39,91

3 Aylık Dış Temsilcilik Raporu
2025 Yılı 4. Çeyreği

410150	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri; ağırlık >16kg	6.273.175	3.841.925	-38,76
520812	Bez ayağı; ağartılmamış, pamuk >= %85, 100gr < m2 <= 200gr	6.142.584	3.168.619	-48,42

DEĞERLENDİRME

Bu dönemde tablolarda gösterildiği üzere, firmaların bilgi talepleri karşılanmış, yerli ve Türk firmalar ile ikili görüşmeler gerçekleştirilmiş, yerli ve yabancı ürünlerinin sergilendiği Uluslararası Petrol ve Gaz Fuarı (OGT–2025), Türkmenistan’ın İnşaat, Sanayi, Kimya ve Enerji Sektörlerinin Gelişimi Sergisi (CIET–2025), Türkmentel 2025, Sağlık, Eğitim ve Spor Fuarı (Türkmen Health 2025) ve Türkmenistan’ın Ekonomik Başarıları Fuarı ile CIET–2025, OGT–2025, Güçlü Bir Devletin Yeni Döneminde Rönesans Döneminde Sağlık, Eğitim ve Spor, Uluslararası ulaştırma koridorları: bağlantı ve kalkınma – 2025 ve Türkmentel-2025 forum ve konferanslarına katılım sağlanmış, Türkmenistan’da faaliyet gösteren firmalara ziyaretler yapılmıştır.

2025 yılının Ocak-Kasım dönemine ait dış ticaret verileri, Türkiye ile Türkmenistan arasındaki ekonomik ilişkilerin artan bir ivmeyle geliştiğini göstermektedir. Bu dönemde Türkiye’nin Türkmenistan’a yaptığı ihracat, bir önceki yılın aynı dönemine göre %21,5 oranında artarak 1.189 milyon ABD doları seviyesine ulaşmıştır. 2024 yılının ilk sekiz ayında bu rakam 979 milyon ABD doları idi.

İhracattaki bu yükselişte özellikle 39., 73., 76., 84. ve 85. fasıllarda yer alan plastikten boru ve hortumlar, demir/çelik veya alüminyumdan inşaat malzemeleri, elektrik devreleri aparatları, makine parçaları, elektrik iletkenleri, tarım ve bahçecilikte kullanılan cihazlar etkili olmuştur.

Türkmenistan’dan Türkiye’ye yapılan ithalat ise aynı dönemde 774 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiş ve 2024 yılının aynı dönemine göre % 24 oranında azalmıştır (2024: 1.019 milyon ABD doları). Özellikle gemi yakıtı ithalatımızda yaklaşık 332 milyon USD tutarında düşüş yaşanmıştır.

Toplam dış ticaret hacmi bir önceki yıla göre % 1,76 oranında azalarak 1.962 milyon ABD doları meblağında gerçekleşmiştir.

Söz konusu dönemde Türkiye, Türkmenistan ile yaptığı ticarete 416 milyon ABD doları tutarında dış ticaret fazlası vermiştir. Bu rakam, 2024’ün aynı dönemindeki 40 milyon dolarlık açıkla kıyaslandığında dış ticaret dengesinde Türkiye lehine önemli bir iyileşme olmuştur.